

DET KONGELIGE
BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENT

KO 07

Deres ref

Vår ref
03/01742

Dato
16. september 2003

Økonomisk ansvar for barn som forblir i institusjon etter fylte 18 år

Vi viser til Deres henvendelse mottatt i Barne- og familiedepartementet 10. april 2003.

I henvendelsen reiser De spørsmål om den økonomiske ansvarsfordelingen mellom kommune og fylkeskommune når det gjelder ungdom plassert i institusjon etter barneverntjenesteloven §§ 4-24, 4-26 og § 4-4 femte ledd og som fyller 18 år i løpet av plasseringstiden.

Det følger av barnevernloven § 1-3 annet ledd at når barnet samtykker kan tiltak som ble iverksatt før barnet har fylt 18 år, opprettholdes eller erstattes av tiltak som er omhandlet i barnevernloven inntil barnet er fylt 23 år. Dersom barnet er plassert med hjemmel i § 4-24, følger det av denne bestemmelsens tredje ledd at tiltaket kan gjennomføres slik fylkesnemnda har bestemt selv om vedkommende fyller 18 år i løpet av plasseringstiden.

Når det gjelder den økonomiske ansvarsfordelingen for ungdom mellom 18 og 20 år i institusjon, skal fylkeskommunen etter § 9-4 dekke den delen av kommunens utgifter som overstiger det kommunen plikter å betale etter § 9-5. Fylkeskommunens ansvar opphører når ungdommen fyller 20 år.

Det er imidlertid sikker rett at kommunens barneverntjeneste ikke *ensidig* kan fatte vedtak om tiltak som påfører fylkeskommunen utgifter. Temaet er omtalt i forarbeidene, Ot.prp.nr. 44 (1992-93) s. 98, der det blant annet heter:

”Når det gjelder spørsmål om hva som skal til for at fylkeskommunen skal bli

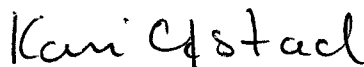
økonomisk ansvarlig når kommunen ønsker å benytte et tiltak, vil det etter departementets forslag være opp til fylkesnemnda når det gjelder tvangstiltak, og barneverntjenesten når det gjelder frivillige tiltak, å ta endelig stilling til hvilken type tiltak som skal benyttes. Barneverntjenesten må imidlertid, på samme måte som etter gjeldende rett, drøfte spørsmålet om bruk av tiltaket med fylkeskommunen før det innstilles til vedtak, eventuelt fattes vedtak, om et fylkeskommunalt tiltak. Etter departementets forslag har imidlertid fylkeskommunen plikt til å stille tiltak til disposisjon når et barn har behov for et fylkeskommunalt tiltak. Fylkeskommunen kan derfor ikke avslå en anmodning fra barneverntjenesten om for eksempel å stille en institusjonsplass til disposisjon begrunnet med fylkeskommunens økonomi”.

Departementet er videre av den oppfatning at fylkeskommunen ikke har plikt til å akseptere ethvert forslag fra barneverntjenesten. Dersom fylkeskommunen selv kan ivareta barnets interesser innenfor egne institusjoner, kan kommunen ikke uten videre kreve at fylkeskommunen skal dekke kostnadene ved en privat institusjonsplass. På den annen side er det klart at fylkeskommunen ikke kan avvise å yte kommunen bistand ut fra at fylkeskommunen er uenig i at det er behov for institusjonsplass. Det er ikke opp til fylkeskommunen å vurdere hvorvidt ungdommen har behov for tiltak.

Der saken hører inn under fylkesnemndas kompetanseområde, for eksempel saker etter bvl. § 4-24, forutsetter departementet at kommunen og fylkeskommunen har drøftet institusjonsbehovet før saken behandles i nemnda. Der barneverntjenesten selv har vedtakskompetanse, for eksempel saker etter bvl. §§ 4-4 femte ledd og 4-26, må det være inngått en avtale mellom kommunen og fylkeskommunen dersom fylkeskommunen skal bli refusjonsansvarlig. Som nevnt, innebærer ikke dette at fylkeskommunen kan la være å yte kommunen bistand eller at fylkeskommunen kan overprøve kommunens vurdering av hvorvidt ungdommen har behov for plass i institusjon.

Vi håper med dette å ha besvart Deres spørsmål. Til orientering legger vi ved vårt rundskriv datert 1. juli 2003 Barnevernloven § 1-3 – tiltak for ungdom over 18 år.

Med hilsen

Kari M. Ofstad (e.f.)

Kirsti Marie Stokkeland